

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyyntö 23.8.2013

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen lausunto ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama ohjaus- ja työryhmä on tehnyt valtaosin hyvää ja perusteltua työtä ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämisen osalta (TUTKE 2).

Huomioita:

- Tulevaisuudessa osaamispisteiden saavuttaminen ei olisi nykyisellä tavalla aikaan sidottua, osaamispistejärjestelmä mahdollistaa joustavamman ja siten myös tehokkaan tutkinnon suorittamisen. Niukkenevien resurssien aikana tätä on pidettävä hyvänä, mutta edellyttää myös rahoitusjärjestelmän kehittämistä. Nykyiset tilastopäivät rahoituksen ja siten toiminnan ohjaajana eivät enää ole perusteltuja. Myös koulutuksen aloitusaikoihin tulee rakentaa joustavuutta, mikä antaisi myös valmistusaikoihin uusia variaatioita.
- Muutokset tulevat voimaan vaiheittain eli osaamispisteet 1.8.2014, yhteiset tutkinnon osat voimaan 1.8.2015 ja OPH: tutkintojen perusteet 1.8.2018. Lisäksi koulutuksessa on mukana edelleen opintoviikkoina tutkintoa suorittavia opiskelijoita. Käytännön tasolla tämä porrasteisuus aiheuttaa monimutkaisia tilanteita eli voitaisiinko uudistusta saattaa voimaan esitettyä paremmin yhdellä kertaa? Opetustyön suunnittelu lukuvuodelle 2014-2015 käytännössä tehdään jo hyvissä ajoin keväällä 2014 jo ennen lain voimaantuloa.
- Valinnaisuus etenee painottaen ammatillista osaamista myös yhteisten opintojen osalta, mikä on oikea suunta. Lisäksi on perusteltua, että yhteisiä opintoja kootaan neljään osa-alueeseen erillisten oppiaineiden sijaan.
- Ammatillista peruskoulutusta koskevaan lakiin olisi hyvä lisätä 2 §:ään työllisyyden edistämisen rinnalle ”yrittäjyys”. Aikuiskoulutuslaissa näin on tehtykin.
- OPH:n ohjausvaltuuksia (§ 29) koskien mm. opinto-ohjausta ja henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa tulee arvioida mm. rahoitustason ja opetuksen ja opinto-ohjauksen määrän näkökulmasta.

- Jatko-opintokelpoisuus pitää varmistaa tutkintotodistuksella tai sen liitetiedoilla yhteisten aineiden arvosanojen jatko-opintokelpoisuus. Nyt tulevassa tutkintotodistuksessa näkyvät vain tutkinnon osat.
- Aikuiskoulutuksessa tutkintotoimikunta antaa tutkintotodistus. Tätä pitäisi vielä lainsäätäjien tarkastella kertaalleen. Tutkintotodistusten kierrättäminen tutkintotoimikuntien kautta ei palvele tämän päivän työelämää eikä valmistuvia tutkinnon suorittajia, koska tutkintotodistusten vahvistaminen on sidottu tutkintotoimikuntien kokouspäiviin. Näin käytännössä valmistuneen opiskelijan tutkintotodistus voi viipyä allekirjoitusmatkalla jopa viisi kuukautta, Viikkoja joka tapauksessa useimmissa tutkinnoissa. Tällainen menettely sotii myös opiskelijan oikeusturvaa vastaan. Tutkintotodistuksen viivästyminen aiheuttaa sen, että työvoimatoimistot eivät hyväksy henkilöä työnhakijaksi (tulee karenssia) ja vaikka työllistyisi, työnantaja ei välttämättä maksa ns. pätevän henkilön palkkaa. Tutkintotodistuksella on siis suuri merkitys yksilölle.

Järkevintä olisi muuttaa em. käytäntöä siten, että ne koulutuksen järjestäjät, -joilla on jo koulutuksen järjestämislupa sekä näyttötutkinnon järjestämissopimus ao. tutkintotoimikunnan kanssa – voisivat oppilaitoksessaan kirjoittaa ja antaa todistukset. Tällä menettelyllä sujuvoitettaisiin henkilöiden työllistymistä nykyistä paremmin.

Tutkintotoimikuntien tehtäväksi jäisi edelleen järjestämissuunnitelmien ja sopimusten tekeminen sekä näyttötutkintotoiminnan valvonta. Tutkintotoimikunnat antaisivat tutkintotodistukset vain niissä tapauksissa, kun yksittäisellä toimijalla (ei oppilaitos) on järjestämissopimus voimassa.

Opetushallitus ei ole pystynyt vaikuttamaan tutkintotoimikuntien käytäntöihin tähän mennessä.

- Vaikka lakiesityksessä ei käsitellä 32§ Opiskeluoikeiden peruttamista, voisi pykälää tarkentaa asuntola-asukkaiden kurinpitotoimien osalta. Asuntolasta erottamiset (ainakin määräaikaiset) voisi ohjata oppilaitoksen ja asuntolan järjestyssääntöjen pohjalta, koska opiskelija-asuntolaan asukkaaksi ottamisesta ei säädetä lailla eikä se ole opiskelijan subjektiivinen oikeus. Näin myöskään asuntolasta erottamisesta ei tarvitsisi säätää lailla.

Yhteistyöterveisin

Anssi Tuominen
koulutusliikelaitoksen johtaja
Kajaanin kaupunki

